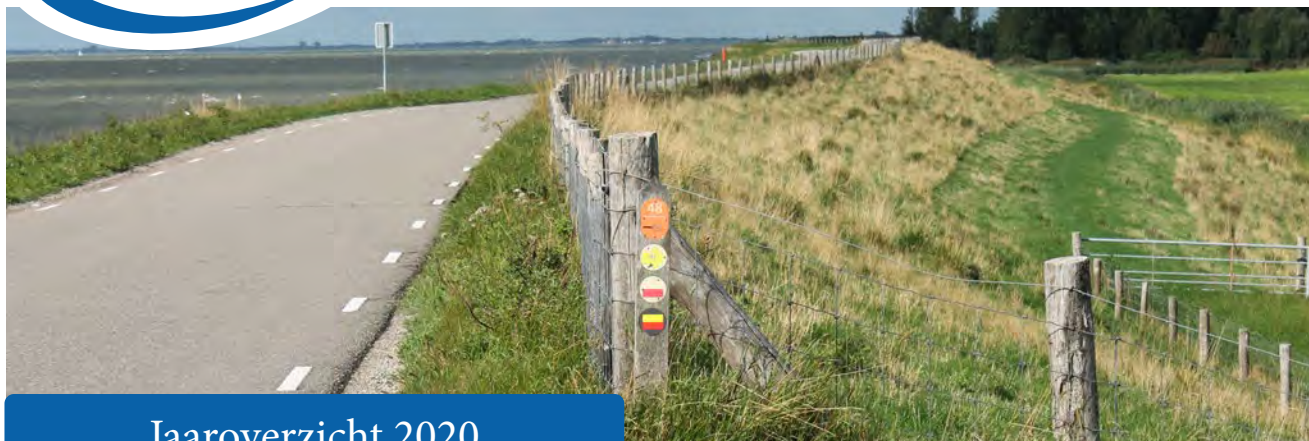




Jaaroverzicht 2020

In deze uitgave:

1. Voorwoord door voorzitter Nico Slagter
3. Corona
4. Wandelen
7. 'Dagdroom' van GertJan Nijpels
8. Fietsen
9. Varen
12. Sociale media
13. Samenstelling bestuur - kerntakendiscussie
14. Biodiversiteit
15. "De jeugd heeft de toekomst!" -
Interview met Bart Commandeur en Giel Dijkman
van Groen- en Recreatiebeheer
18. Beheerwerkzaamheden in het groen
21. RecreActief Westfriesland
22. Samenwerking met de provincie
24. Nieuwbouw voor Groen- en Recreatiebeheer
25. Vooruitblik
26. Financiën
26. Het Recreatieschap hoort graag uw mening
26. Colofon

VOORWOORD door Nico Slagter

Ik kan dit voorwoord niet anders beginnen dan stil te staan bij het overlijden van burgemeester GertJan Nijpels van Opmeer op 8 februari 2021.

GertJan was tussen 2005 en 2021 een zeer gewaardeerd lid van het algemeen bestuur van het Recreatieschap. Zijn hart lag bij de regio Westfriesland. En volgens mij lag zijn hart ook echt bij het Recreatieschap. Vooruitgang voor de regio was volgens GertJan alleen mogelijk als we samen de schouders eronder zetten, de mogelijkheden benutten en verder kijken dan lokaal of regionaal belang.

Zijn bijdragen in het algemeen bestuur waren altijd scherp en to the point en hij wist met zijn humor altijd een vrolijke noot te plaatsen.

Het algemeen bestuur, directie en medewerkers zullen hem enorm gaan missen. We wensen zijn vrouw Roos, zoon Max, schoondochter Kim, familie, naasten en vrienden veel sterkte in de komende zware tijd.

Dagdroom

GertJan schreef in 2006 zijn Dagdroom voor Westfriesland. Omdat we hadden gehoopt dat hij zijn bestuursperiode bij het Recreatieschap zou kunnen afsluiten met een nieuwe Dagdroom, kijken we in de Dagdroom van dit jaar terug op zijn bestuursperiode bij het Recreatieschap.



In het jaaroverzicht van 2019 schreef ik dat we niet wisten hoelang de maatregelen zouden duren maar wel dat we er allemaal onze schouders onder zetten. We kunnen dan nog niet weten dat de maatregelen tot in 2021 van kracht zullen zijn.

Wandelen

Voor wandelen is in dit jaaroverzicht een grote plek ingeruimd.

Als kers op de taart openen we tijdens RecreActief Westfriesland het wandelnetwerk in Westfriesland officieel samen met gedeputeerde Ilse Zaal en een select gezelschap. De bijeenkomst is ook vastgelegd als film. Ik raad u zeer aan die eens te bekijken.

Ook kijken we terug op de nominatie voor het Streekpad Westfriesse Omringdijk als 'Wandelroute van het jaar 2021 in de Benelux'. Begin mei 2021 wordt bekend of het Streekpad de titel mag dragen, maar wij feliciteren Wandelnet alvast van harte met deze uitverkiezing.

Nieuwbouw locatie Groen- en Recreatiebeheer

De werkzaamheden aan de nieuwe werkplaats voor onze afdeling Groen- en Recreatiebeheer zijn in volle gang. Na 30 jaar in een 'tijdelijk' gebouw te hebben gezeten wordt er begin 2021 verhuisd naar

een gebouw dat ruim is opgezet, energiezuinig en aansluit bij de eisen en normen van vandaag de dag.

Natuur- en Recreatieplan Westfriesland

Ook dit jaar werken we aan projecten uit het Natuur- en Recreatieplan. U vindt ze in dit jaaroverzicht als 'Project NRP'. Op onze website vindt u de [lopende projecten en het Uitvoeringsprogramma](#).

Waardering

Als laatste wil ik mijn waardering uitgespreken aan alle medewerkers van het Recreatieschap. Ondanks de coronadrukte en het lange warme zomerweer lagen de terreinen van het Recreatieschap er in het seizoen er weer voortreffelijk bij.

Daarom wil ik hier ook een oproep doen: om de terreinen voor iedereen aangenaam en schoon te houden is het fijn als gebruikers hun afval in de daarvoor bestemde afvalbakken gooien. Zo houden we het opgeruimd en netjes!

Ik wens u ook voor het komende jaar veel plezier op de terreinen en andere voorzieningen van het Recreatieschap en veel plezier met dit jaaroverzicht.

Nico Slagter

Voorzitter Recreatieschap Westfriesland



'Openingshandeling': gedeputeerde Ilse Zaal ontvangt een 'verbindend' wandelpakket van voorzitter Nico Slagter



Corona

Half maart gaat Nederland op slot om de coronapandemie een halt toe te roepen. Gelukkig is buiten recreëren nog wel mogelijk en worden wandelen en fietsen dit jaar ongekend populair. Het kost praktisch niets, is gezond voor lijf en leden en laat mensen ontdekken hoe mooi Westfriesland en Nederland zijn.

We merken dat de terreinen en recreatieve voorzieningen goed worden gevonden en gebruikt; regelmatig staan de parkeerterreinen overvol. Deze zomer is het belang van onze terreinen en voorzieningen groter dan ooit. En daar zijn we trots op!

Wel vragen we recreanten middels onderborden bij de informatiepanelen om de anderhalve meter afstand in acht te nemen en drukte te vermijden.

De openbare toiletten die vanaf de invoering van de coronamaatregelen zijn gesloten, worden op 1 juni weer opengesteld en ook de horeca in



het Streekbos en op de Vooroever gaan in de zomerperiode gedeeltelijk weer open. Maar helaas moet de horeca half oktober zijn deuren weer sluiten.

Het bestuur heeft besloten om de horecapachters tegemoet te komen. Hierdoor hopen wij dat deze ondernemers, met wie wij al een jarenlange goede relatie hebben, ook na de coronapandemie weer een meerwaarde kunnen bieden op onze terreinen.



Drukke op de parkeerplaats bij het Nesbos bij Vooroever Medemblik, op een mooie dag voor kitesurfers



WANDELEN

Wandelnetwerk Westfriesland – Project NRP

Streekpad Westfrieze Omringdijk

Op 1 maart zijn we te gast op de Fiets en Wandelbeurs in Utrecht voor de presentatie van de wandelgids [Streekpad Westfrieze Omringdijk](#). Wandelnet heeft op initiatief van het Recreatieschap de ontwikkeling van het Streekpad Westfrieze Omringdijk uitgewerkt en voor het wandelseizoen start, ontvangt Nico Slagter uit handen van directeur Ankie van Dijk van Wandelnet het eerste exemplaar.

Het Streekpad maakt deel uit van het Westfrieze wandelnetwerk.

Nominatie Streekpad Westfrieze Omringdijk!

In november wordt bekend dat de route is genomineerd als een van zeventien projecten die in aanmerking komt voor de titel 'Beste wandelroute van de Benelux'. Onnodig te zeggen dat we hier heel trots op zijn en Wandelnet van harte feliciteren met de nominatie!

De spanning loopt verder op als in februari 2021 bekend wordt dat de route op de shortlist van vijf wandelingen is opgenomen. De ontknoping komt in mei op de Fiets en Wandelbeurs in Gent, dus na het verschijnen van dit jaaroverzicht. Uiteraard houden we u op de hoogte.



Directeur Ankie van Dijk van Wandelnet overhandigt het eerste exemplaar van de wandelgids Streekpad Westfrieze Omringdijk aan voorzitter Nico Slagter



Officiële opening wandelnetwerk Westfriesland

Op 28 augustus openen we het wandelnetwerk officieel tijdens RecreActief Westfriesland. Gedeputeerde Ilse Zaal, zelf ook een wandelliefhebster, loopt met een select gezelschap een deel van het wandelnetwerk tussen Wijdenes en Schellinkhout, over een prachtig deel van het wandelnetwerk. Voor een verslag verwijzen we u graag naar het stuk over RecreActief Westfriesland verderop in dit jaaroverzicht.

Promotiefilm in oktober

In oktober verschijnt de promotiefilm voor het wandelnetwerk in Westfriesland die het Recreatieschap heeft laten maken door wandelvlogster Mirre Oost. De beelden spreken wat ons betreft voor zich!

Nieuwsgierig? U kunt de film [hier](#) bekijken.

Website wandelnetwerk Noord-Holland

Zoals gezegd heeft de uitbraak van de coronapandemie effect op de vrijetijdsbesteding van veel Nederlanders. Tripjes naar het buitenland zaten er afgelopen jaar nauwelijks nog in en daardoor zoekt men vertier dichterbij huis.

Dit is goed zichtbaar op de website van het wandelnetwerk in Noord-Holland dat in vergelijking met vorig jaar een verdubbeling zag van het aantal kliks: in 2020 waren er 526.000 websitebezoeken ten opzichte van 234.000 in 2019. Ook de bezoekduur aan de website nam toe: van 27.000 uur in 2019 naar 60.000 uur dit jaar. Dit valt te lezen in een [pers-/nieuwsbericht](#) van Recreatie Noord-Holland.

Wandelen is heerlijk!

Zelf wandelen? U kunt makkelijk en snel zelf een (thema)route samenstellen door de mooiste gebieden op wandelnetwerknordholland.nl.



Genieten van de mooie vergezichten op het Streekpad Westfriese Omringdijk, hier bij vuurtoren De Ven ten noorden van Enkhuizen



Opening Groene Reigerroute in Hoogkarspel – Project NRP

Op vrijdag 26 juni opent wethouder Jeroen Broeders van de gemeente Drechterland officieel de Groene Reiger Route, de nieuwe wandelroute van zeven kilometer door Hoogkarspel. Het initiatief voor deze wandelroute komt van de dorpsalliantie Groene Wandelroute Hoogkarspel, een groep van acht inwoners die in samenwerking met de gemeente en het Recreatieschap Westfriesland de route heeft gerealiseerd. De route is opgenomen in het wandelnetwerk Noord-Holland. Het informatiebord staat bij de startplaats tegenover station Hoogkarspel.

De bewegwijzering is duidelijk: een groene pijl met een reigertje.



Dorpsalliantie Groene Wandelroute Hoogkarspel bij de opening van de Groene Reigerroute



Dagdroom van GertJan Nijpels

U bent van ons gewend dat het jaaroverzicht een Dagdroom bevat. Daarin mag een bestuurder even wegdromen over de recreatie in Westfriesland. Dit jaar stond een Dagdroom van GertJan Nijpels gepland. In 2006 schreef hij eerder een Dagdroom voor ons. Toen was hij nog maar kort lid van ons bestuur. GertJans lidmaatschap zou met een korte onderbreking bijna zeventien jaar duren. En het was zo mooi geweest als hij in zijn bestuursperiode bij het Recreatieschap met een Dagdroom voor het Recreatieschap mocht afsluiten. Helaas heeft dat door zijn plotselinge overlijden niet zo mogen zijn. Daarom kijken we nu aan de hand van zijn eerdere Dagdroom terug op GertJans bestuursperiode bij het Recreatieschap.

De Dagdroom van GertJan uit 2006 bevatte, naast de voor hem karakteristieke humor, één centraal item: netwerken voor varen, fietsen en wandelen. Dat is niet zonder toeval want het staat voor waar je bij GertJan aan denkt: samenwerken. Netwerken zijn waardeloos als je niet samenwerkt met de gemeenten in je regio en buurtregio's, maar ook met partijen als Provincie, Hoogheemraadschap en ondernemers. Een recreant houdt zich ook niet aan grenzen. Ook in het Recreatieschap is samenwerking essentieel en GertJan droeg daar altijd nadrukkelijk aan bij. Binnen het Recreatieschap stond hij altijd voor de doelstellingen van het schap en het regionale belang. Om die reden is hij in 2015 voorgedragen als bestuurlijk trekker van ons Natuur- en Recreatieplan (de opvolger van het

Landschapsplan). Hij was trots op het resultaat: "Het plan is niet alleen van het Recreatieschap", schreef hij in het voorwoord, "het is opgesteld voor, door en is van de hele regio Westfriesland. Met dit plan kan Westfriesland weer jaren vooruit."

Trots was hij ook op een andere nalatenschap, 'zijn' haventje in Opmeer. GertJan heeft zich lange tijd ingespannen voor de realisatie ervan en het haventje kwam er uiteindelijk! Maar ook was hij zeer betrokken bij het bemensen van de sluis en brug van Rustenburg door vrijwilligers en het verhogen van de brug in Veenhuizen. De sluis doordeweeks passeerbaar maken voor een groter publiek door de inzet van vrijwilligers was een wens die ook is vervuld. GertJan had zich ook als vrijwilliger aangemeld en hij had wat graag aan de knoppen gestaan. Dat bleek toen helaas niet te combineren met zijn baan als burgemeester, maar het zou een mooie vrijwilligersklus zijn tijdens zijn pensioen. Ook voor deze projecten schroomde hij niet om de grenzen van de gemeente en regio over te gaan. Zijn Dagdroom uit 2006 sloot hij af met de woorden dat hij hoopte dat de dromen van het Landschapsplan geen bedrog zouden zijn. Met het Natuur- en Recreatieplan en zijn manier van denken over ons (bestuurlijk) Westfriesland heeft GertJan ons een nieuwe droom en opdracht nagelaten waar wij mee voort kunnen.

GertJan, bedankt voor alles. Het Recreatieschap zal je missen.



GertJan bij de sluis en brug van Rustenburg

Foto: Marcel Rob



FIETSEN

LF Zuiderzeeroute genomineerd!

Zoals gezegd is ook fietsen behoorlijk populair. En daarom kon het ook eigenlijk niet uitblijven gezien de vele positieve reacties van lange-afstand-fietsers: de vernieuwde iconroutes [LF Zuiderzeeroute](#) en de [LF Kustroute](#) zijn genomineerd voor de verkiezing Fietsroute van het Jaar 2021.

De LF Zuiderzeeroute loopt uiteraard voor een deel door Westfriesland; langs Hoorn, Enkhuizen en Medemblik. Het Recreatieschap begrijpt de nominatie dan ook volkomen en feliciteert het Fietsplatform van harte.

Deze prijs wordt jaarlijks uitgereikt door de vakjury van de Fiets en Wandelbeurs en op 7 mei 2021 horen we wie de winnaar is van de in totaal vier genomineerde routes.



Boerderij Swanenplaats in Venhuizen, uit 1643

Ontwikkeling Gouden Eeuw-fietsroutes

Op initiatief van het Recreatieschap (in opdracht van de Beheerstichting Fietsrouten netwerk Noord-Kennemerland en Westfriesland) ontwikkelt Fietsnetwerk in samenwerking met Holland boven Amsterdam [drie Gouden Eeuw-fietsroutes](#).

De Gouden Eeuw is een veelbesproken periode waarvan de welvaart en de rijke geschiedenis van de VOC-steden nog steeds zichtbaar zijn in onze regio. In Enkhuizen, Medemblik, Hoorn en omstreken (richting Alkmaar) voeren de routes langs vele mooie plekjes en fraaie panden uit die roemrijke tijd, zoals boerderij Swanenplaats in Venhuizen uit bouwjaar 1643.

Zelf fietsen?

Nederland is voorzien van een fijnmazig fietsknooppuntennetwerk. Een mooie route is dan ook makkelijk uit te stippelen op de [fietsrouteplanner](#).



VAREN

Varen in Westfriesland blijft onverminderd populair. Een tocht door de verschillende polders is ook prachtig, met het klotsende water tegen de boeg en de afwisseling van de stilte met het geluid van de vele watervogels.

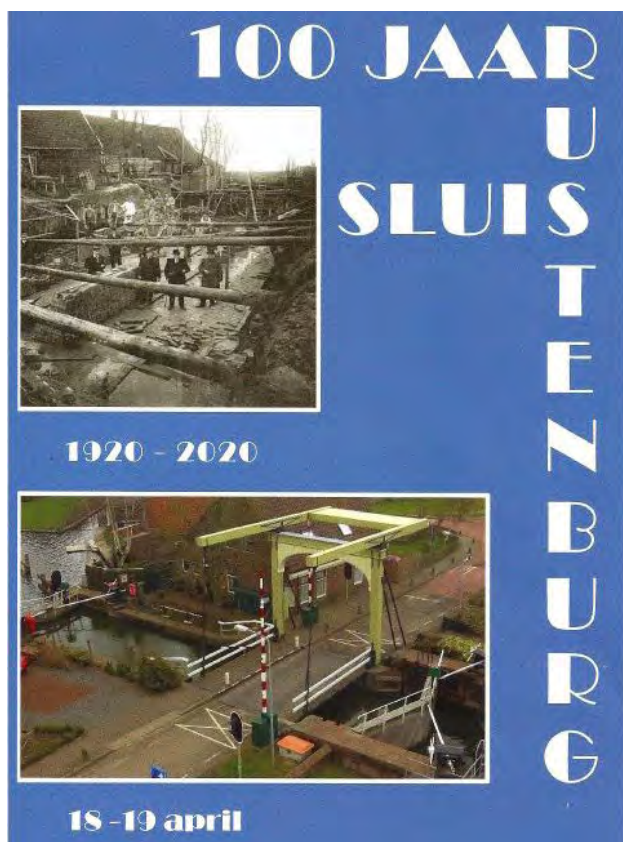
Ook nieuwe inwoners ontdekken dit. Dat merken we omdat we soms telefoontjes krijgen van nieuwe inwoners die informeren met welke diepgang ze rekening moeten houden bij de aanschaf van een schuit of bootje, of omdat ze vragen waar ze de vaarkaart kunnen downloaden.

Sluis en brug Rustenburg

Ook op het water is het drukker dan gebruikelijk. Voor de vrijwilligers bij de sluis en brug van Rustenburg betekent dit niet alleen handen uit de mouwen in juli en augustus, als zij van 's morgens tot het begin van de avond de sluis bedienen. Iedereen in vakantiestemming en er zijn genoeg vrijwilligers die de diensten willen draaien; het is in de zomermaanden prachtig weer en de samenwerking met restaurant De Gouden Karper is prima. Ook in 2021 zullen de vrijwilligers weer paraat staan om u te schutten.



Sinds 2017 bedienen vrijwilligers doordeweeks de sluis en brug bij Rustenburg



Comité 100 jaar sluis Rustenburg: veel activiteiten voorbereid

In april bestaat de sluis van Rustenburg 100 jaar; reden voor Comité 100 jaar sluis Rustenburg een weekend vol activiteiten te organiseren om de sluis in het zonnetje te zetten.

Samen met Sloepennetwerk ontwerpt het Recreatieschap een jubileumfolder voor het vaarrondje Rustenburg-Verlaat die echter (nog) niet wordt geprint - de reden laat zich raden.

De feestelijkheden worden uitgesteld naar september. Ook dan blijkt het helaas niet mogelijk de festiviteiten op een verantwoorde manier te organiseren en wordt het feestje opnieuw uitgesteld tot april 2021.



Provincie doet onderzoek naar ervaringen van vaarrecreanten

In september laat de provincie onderzoek doen naar de ervaringen van gebruikers van de Noord-Hollandse wateren. De conclusie is dat *“corona ons recreatiegedrag sterk heeft veranderd, ook voor de waterrecreatie. Recreatie dicht bij huis is opnieuw ontdekt en wordt gewaardeerd. Er zijn vooral nieuwe gebruikers gekomen, niet zo veel nieuwe boten. Boten en het water worden wel veel intensiever gebruikt, ook voor bijvoorbeeld zwemmen en SUPpen. Inspelen op deze nieuwe gebruikers en gebruiksvormen vraagt om samenwerking tussen overheid en ondernemers. Noord-Holland richt zich met het sloepennetwerk op een groeiende markt en heeft voor deze markt een uitstekende uitgangspositie voor waterrecreatie vanuit de woonomgeving. Uitbouw van het netwerk en verbetering en onderhoud van voorzieningen zorgt voor verdere groeikansen.”*

Dit biedt ook voor Westfriesland kansen. Het Recreatieschap zal dit samen met de partners oppakken.

Bruggen Drechterland – Project NRP

De eerste twee van de drie te verhogen bruggen in Drechterland zijn aangepakt. Begin 2021 zal ook de laatste brug worden verhoogd. De bruggen vormden een knelpunt in de vaarroute tussen Hoorn en Enkhuizen. Door het oplossen ervan is het nu beter mogelijk om vanuit ‘De Streek’ richting Drachterveld te varen en kunnen inwoners van de wijk Bangert-Oosterpolder beter gebruik maken van het vaarrouthenetwerk. Deze werkzaamheden zijn onderdeel van een regionale subsidieaanvraag.

De provincie Noord-Holland draagt financieel bij aan de realisatie van dit project.



Westfriesland kent een lange geschiedenis met en tegen het water. Tegenwoordig bieden de vele watergangen in de regio volop mogelijkheden om met een skuit, kano of fluisterboot doorheen te varen. Zelf beleven? Stippel zelf een route uit op het vaarrouthenetwerk.nl of kijk op sloepennetwerk.nl.





Met de plaatsing van de nieuwe brug in Veenhuizen is een knelpunt in het vaarrendje Rustenburg-Verlaat opgelost

Nieuwe brug in Veenhuizen goed voor recreatievaart – Project NRP

In de laatste dagen van december wordt in goede samenwerking tussen Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, de omwonenden in Veenhuizen en de gemeenten Heerhugowaard en Opmeer een nieuwe brug geplaatst bij de Langereis in Veenhuizen.

Met de nieuwe brug die 2,60 m hoog is, is een belangrijk knelpunt voor vaarrecreanten opgelost. Het [rondje Rustenburg-Verlaat](#) is nu ook mogelijk voor boten tot circa 2,40 m hoog die vanaf Verlaat de passantenhaven bij Opmeer kunnen bereiken.

Aan de nieuwe brug ging wel enig overleg vooraf. De omwonenden wilden het liefst de oude brug behouden of er een autobrug voor terug. Veenhuizen valt onder de gemeente Heerhugowaard maar de brug ligt voor de helft op het grondgebied van de gemeente Opmeer. De gemeenten zagen in de vervanging een mogelijkheid om de vaarroute Rustenburg-Verlaat aantrekkelijker te maken voor vaarrecreanten. Het Recreatieschap Westfriesland bracht de partijen bij elkaar, waarbij het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier als eigenaar van de brug graag zijn medewerking verleende.

De totstandkoming van de brug is mogelijk gemaakt door medewerking van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en financiële bijdragen van de provincie Noord-Holland, Bestevaer, de gemeenten Heerhugowaard en Opmeer en het Recreatieschap Westfriesland.





#Streekbos wordt vaak gebruikt op sociale media

Sociale media

Onze creatieve collega Bart van Groen- en Recreatiebeheer gaat los op een boomstam in het Streekbos: #Streekbos. Dit blijft ook op de sociale media niet onopgemerkt.



portos_epagneul_bleu_picardie • :



45 vind-ik-leuks

portos_epagneul_bleu_picardie Genieten van het dagelijkse rondje met...meer

Delen? Graag!

We proberen zoveel mogelijk met u te delen en wij zijn heel blij met uw reacties op Twitter en onze Facebookpagina. Heeft u zelf foto's van onze terreinen en voorzieningen die het delen waard zijn, dan kunt u ze daar plaatsen. Dank bij voorbaat!



Samenstelling bestuur

In juni verlaat wethouder Alex Kalthoff uit Opmeer het algemeen bestuur. We bedanken Alex van harte voor zijn altijd positieve inbreng en bijdrage aan het algemeen bestuur.

Oudgediende burgemeester GertJan Nijpels neemt zijn plaats over en wij heten hem (wederom) van harte welkom.

In augustus maakt Caroline van de Pol, wethouder in Koggenland en lid van het algemeen en dagelijks bestuur, bekend dat zij de nieuwe burgemeester van Terschelling is. Zij verlaat in november het bestuur.

We bedanken Caroline eveneens voor haar oog voor detail en haar inzet.

Rosalien van Dolder is haar opvolgster. Zij start in december. Wij wensen haar veel succes en recreatieplezier bij het schap.



Rosalien van Dolder (wethouder gemeente Koggenland)

Kerntakendiscussie

Op 28 oktober houdt het algemeen bestuur een discussie over de kerntaken van het Recreatieschap. Niet vanuit een taakstelling of bezuinigingsopgave maar om te bepalen of het Recreatieschap nog doet wat het moet doen. En of het dat op de goede manier en met de juiste uitgangspunten doet. De conclusie was unaniem dat dit het geval was maar ook is gezegd dat de organisatie kansen voor vergroting van de efficiëntie en alternatieve financieringsbronnen moet onderzoeken.

Onderzoek

Bij die opdrachten aan de organisatie heeft het bestuur meegegeven dat (nieuwe) activiteiten moeten passen bij het karakter van de terreinen en er rekening moet worden gehouden met de omgeving en het huidige gebruik van de terreinen. Er lijkt geen mogelijkheid en draagvlak te zijn voor grootschalige evenementen en activiteiten. Met dit onderzoek zal in 2021 gestart worden.

Nieuwe taken

Een ander onderdeel was het vraagstuk hoe om te gaan met nieuwe taken. Bijvoorbeeld het beheer van het stadsstrand van Hoorn. Moet het Recreatieschap dat doen? En zo ja, onder welke voorwaarden? Dit vraagstuk is te complex voor een uniforme beantwoording. Er is bepaald naar welke criteria het bestuur zal kijken en verzoeken per geval te beoordelen.



Biodiversiteit – Project NRP

Biodiversiteit is een actueel onderwerp. Ook bij het Recreatieschap. In het Natuur- en Recreatieplan is de doelstelling opgenomen om de biodiversiteit te behouden en te bevorderen. Dit doen wij in onze eigen natuur-inclusieve recreatieterreinen door het beheer waar mogelijk aan te passen en bij (her)beplanting te kiezen voor soorten die hieraan bijdragen. Ook werken we met zoneringen. Dit houdt in dat de gebieden delen hebben waar de recreatie alle ruimte krijgt en dat er delen zijn waar de natuur haar gang kan gaan. Wij proberen daarbij zoveel mogelijk ‘met de natuur’ te werken en vanuit de eigenschappen en kwaliteiten van de gebieden de biodiversiteit te bevorderen.

Schaapskudde in het Egboetswater

Ook dit jaar verzorgt de schaapskudde van Marijke Dirkson de begrazing in het Egboetswater. De werkzaamheden van de schapen is één manier om de biodiversiteit te bevorderen. Door het grazen verspreiden de schapen zaden die in hun vacht blijven hangen, ook in en vanuit andere regio's.



Schaapskudde van Marijke Dirkson in het Egboetswater

Start Voedselbos door IVN West-Friesland

Daarom werkt het Recreatieschap ook graag mee aan de realisatie van een Voedselbos dat IVN West-Friesland zal aanleggen bij het Streekbos aan de Haling, op een stuk grondgebied dat in eigendom is bij Staatsbosbeheer en dat ook zijn medewerking verleent.

De aanleg en het beheer zijn in handen van IVN West-Friesland, dat voor de aanschaf van bomen en struiken een crowdfunding organiseert. Het Recreatieschap zorgt voor de paden zodat het Voedselbos door iedereen bereikt en beleefd kan worden.



De aanleg start in februari 2021 en de officiële opening zal plaatsvinden in 2022, tijdens de feestelijke gebeurtenissen als IVN West-Friesland zijn 50-jarig bestaan viert.



De jeugd heeft de toekomst!

Bart Commandeur (22) en Giel Dijkman (24) zijn de jongste collega's bij het Recreatieschap en nog relatief kort in dienst. Giel werkt bij het schap sinds 2015 en Bart sinds 2018, allebei bij Groen- en Recreatiebeheer.

Waarom hebben jullie voor het Recreatieschap gekozen?

Giel: 'Voor mij was het eigenlijk een toevalstreffer. Ik heb na mijn opleiding Sport, Recreatie en Toerisme in Hoorn een jaar stage gelopen bij het schap en met de pensionering van Jan Ridder (voorheen medewerker Groen- en Recreatiebeheer, red.) kwam er een plek vrij en kon ik instromen. De opleiding is heel breed en alle aspecten uit de opleiding kwamen hier terug.'

Bart: 'Ik heb dezelfde opleiding gedaan met een iets andere insteek: Natuur, Water en Recreatie. Uiteindelijk ben ik hier ingerold omdat mijn tante bij het waterschap werkt en zij contacten had met het Recreatieschap. Ik werkte op dat moment bij een bedrijf waar ik niet zo op m'n plek zat toen er een vacature in de krant stond en mijn tante zei: 'Nou, Recreatieschap'. Ik ben gaan zoeken wat ze allemaal doen, ik heb gesolliciteerd, ben aangenomen en nooit meer weggegaan.'

Het afgelopen jaar waren er geen festivals, evenementen of sportwedstrijden mogelijk. Hoe hebben jullie het coronajaar ervaren?

Giel: 'Stil. Ik ga twee of drie keer per jaar naar festivals en dat zijn momenten waar je naar toe leeft. Je kunt het wel aanvullen door met vrienden af te spreken of weekendjes weg, maar ook dat was beperkt.'

En illegale feesten?

'Nee, jammer genoeg niet.' (lacht) 'Ik denk dat dat in de grote steden meer leeft. Hier in de buurt is dat minder, en blijven mensen eerder thuis.'

Bart: 'Het Egboetswater is een weekend afgesloten geweest. Pas achteraf hebben we ervan gehoord. Daar waren wij niet voor uitgenodigd.' (lacht)



Giel Dijkman (l) en Bart Commandeur

Giel: 'Je waardeert de kleine dingen meer. Zoals toen er ijs lag, daar heb ik wel van genoten.'

Bart: (lacht) 'Ik wist vorig jaar echt niet waar ik al mijn vrije dagen aan moest besteden. Ik houd van festivals en met carnaval ben ik een week vrij. Supergezellig en vijf dagen feest. Nu probeer je af te spreken met een kleine groep vrienden en dan houd je rekening met de avondklok, hoe gezellig het ook is. We zitten er nu een

jaar in en iedereen begint nu te zeuren, maar is het zo erg dat we een jaar niks mogen? Als we ons allemaal gedragen is het ook weer zo voorbij en kan alles weer open. Je dagen lijken wel op elkaar, werken, naar huis, slapen en weer aan het werk, maar ons voordeel is dat we het wel heel gezellig hebben op het werk. En je zit in de recreatie. Gisteren was het hier (in het Streekbos, red.) hartstikke druk. Je zit tussen de mensen die er een dagje tussenuit zijn. Dat scheelt wel, bijvoorbeeld vergeleken met het distributiecentrum waar ik ook een tijd gewerkt heb. Daar word je echt ongelukkig van.'



Wel jammer dat mensen soms een hoop troep achterlaten. De grote blauwe afvalbakken vallen toch op.

Giel: 'Ja, dat komt weer in het hoogseizoen. Dat is laksigheid, of gewoonte.'

Bart: 'Maar als er te weinig capaciteit is zetten mensen het ook wel naast de bak. Dan is het jammer als het gaat waaien of de vogels het verspreiden. Het is dan positief dat sommige mensen het toch wilden opruimen. Toevallig zeiden we het net nog tegen elkaar: 'Als iedereen zijn troep opruimt kunnen wij alle klusjes doen waar we anders niet aan toekomen.'

Merken jullie verschil met de 'oudere generatie' door de coronamaatregelen?

Giel: 'Nee, dat gaat goed. We hebben een ander rooster om elkaar ruimte te geven. De regels zijn voor iedereen hetzelfde en worden goed gecommuniceerd.'

Bart: 'Ik ben zelf twee weken thuis geweest en dat gaat wel in je kop zitten. Je bent niet ziek en kunt gewoon te werk. Daar word je redelijk gek van hoor.'

Even iets anders. Natuur en groen zijn belangrijk en zullen dat in de toekomst waarschijnlijk steeds meer worden. Maar er komen ook steeds meer functies en opgaven te liggen in de gebieden. Denk aan klimaatdoelstellingen maar ook festivals en evenementen. Hoe ervaren jullie dat in je werk en wat kan het Recreatieschap nog meer doen om klaar te zijn voor de toekomst?

Bart: 'Er wordt al naar de toekomst gekeken. Zoals met het stadsstrand (in Hoorn, red.) dat er misschien bij gaat komen. We hebben

nu de nieuwe werkschuur in aanbouw, die is grotendeels zelfvoorzienend met warmtepomp en zonnepanelen. Maar ook dat we helder blijven nadenken over wat we zelf kunnen doen, wat er wordt uitbesteed en wat we anders kunnen doen. We hebben sinds een halfjaar een grote trekker. Daar zitten maaïarmen bij en dat scheelt bij het bosmaaien, het maakt het

efficiënter en je wint er uren mee, die wij handmatig ergens anders kunnen inzetten. Straks kan er misschien een mannetje bij komen. Op een termijn van drie tot vijf jaar wordt er vooruitgekeken.'

Giel: 'Er wordt al nagedacht over elektrische werktuigen, zoals heggenscharen en dergelijke. Wat is er op de markt en wat kunnen wij gebruiken? Die ondergrondse afvalbakken schelen veel uren en hebben ook een milieutechnisch aspect omdat er minder afvalrondes worden

gereden.

Biodiversiteit

Nu zijn we in het bos bezig en kijk je naar biodiversiteit. Welke bomen laat je staan, wat doe je met het gezaagde hout? Het meeste hout laten we in het bos, om het cirkeltje rond te maken. Als het rommelig oogt dan zeggen we: 'Het is een bos, geen park'. Het is ook een kwestie van kennis. Als je uitlegt dat het voor de beestjes en de paddenstoelen is en de circulatie die je nodig hebt, snappen bezoekers het wel.'

Bart: 'Maar in deze drukke recreatiezone in het Streekbos

halen we alles weg omdat het verleden heeft geleerd dat mensen het hout zelf het bos uittrekken, soms in de brand steken of meenemen naar huis. Waar het wel kan laten

"We zijn al bezig met de toekomst: van biodiversiteit en tijdwinst in het groenbeheer tot digitalisering van werkzaamheden en de duurzame werkschuur."

'Als er troep ligt denk ik wel eens: 'O, je hebt mensen die dat opruimen. O, dat ben ik zelf.'



we het liggen. Dat scheelt ook heel veel werk.

Taakverdeling

Maar er wordt ook gekeken naar functies. Over een tijdje gaat Piet Copier (*hoofd Groen- en Recreatiebeheer, red.*) met pensioen en er wordt nu al gekeken naar functies om specifiek aan iemand over te laten. Ieder krijgt zijn eigen dingen.'

Giel: 'We kunnen zeker meedenken. De buitendienst is een relatief kleine ploeg. Er wordt regelmatig bij elkaar gezeten voor het werk en gevraagd 'Wat vinden jullie handig?'

Maar ook bij praktische zaken wordt goed meegedacht. Het is een heel transparant bedrijf.'

Bart: 'En we kunnen kort communiceren en kort schakelen, daar zijn we heel sterk in.'

Giel: 'Ik hoop dat Piet alles wat hij nu doet, zo doorgeeft dat wij het ook zo kunnen doen, ervaring, werkwijze en zo.'



Digitalisering

Bart: 'Ik denk dat we meer de digitale kant op gaan. Robin (*van der Paard, meewerkend voorman Groen- en Recreatiebeheer, red.*) is bezig met een programma waar alle terreinen in staan. Wij kunnen dan via de telefoon of tablet aangeven dat van dit specifieke bankje die plank kapot is. Dan kunnen we nog sneller handelen. Nu staan er heel veel foto's in de whatsappgroep. Dat wordt in de toekomst een stuk efficiënter.'

Hebben jullie tips, ideeën? Moet het Streekbos een festivalterrein worden?

In koor: 'Nee, liever niet!'

Bart: 'Grote festivals zou ik hier niet doen. De organisatie in Hoorn had het de laatste keer trouwens wel goed voor elkaar, het Julianapark

was heel knap opgeruimd. Spatzuiver.'

Giel: 'Dat was ook met behulp van buurtbewoners, die hun eigen park schoonhielden. Er mogen van mij hier wel evenementen worden gehouden, zoals SamenLoop voor Hoop. Dat is groot en werken we ook graag aan mee. We hebben er de ruimte voor, dus waarom niet.'

Vrijwillige vuilopruimers en BOA's

Bart: 'Dat opruimen zie je ook vaker. In [het interview met NH Nieuws](#) had Piet het er ook over. Hier in het Streekbos loopt Dolf 's morgens al heel vroeg op te ruimen. Hij is echt een held.

Wij hebben helaas de capaciteit niet om alle bosjes na te lopen, dan ben je dagen op één terrein bezig. En we hebben er veel.'

Giel: 'Mocht zo'n man uitvallen, dan zie je echt verschil. Ik hoop dat we nog lang van zijn hulp mogen genieten.'

Bart: 'Misschien kan Piet het overnemen na zijn pensioen.' (lacht)

'Als er troep ligt denk ik

wel eens: 'O, je hebt mensen die dat opruimen. O, dat ben ik zelf. (lacht)

Wij zijn gestopt met politieagentje spelen, ook met loslopende honden. Je wordt er èn ongelukkig van als je constant mensen moet duiden èn het schiet ook niet op.'

Giel: 'Je wordt ook een boeman, zo van 'Daar heb je die zeur weer.'

Bart: 'Als het uit de hand loopt wordt er wel iets van gezegd. In de zomer lopen er veel BOA's en politieagenten en dat gaat goed. Als mensen maar zien dat er een BOA loopt, dat scheelt een heleboel.'

Na het interview gaan de heren verder met hun werkzaamheden: het verzamelen van de gezaagde stronken die zijn overgebleven na de wintersnoei en klaarmaken voor transport.



Beheerwerkzaamheden in het groen

De winterperiode is bij uitstek geschikt voor onderhoud aan bomen en struiken. Om ruimte te maken voor nieuw groen en om het risico van afbrekende takken te beperken worden oude, zieke en dode bomen gekapt. Waar het kan laten we dood hout liggen. Dood hout is enorm belangrijk voor insecten, schimmels en kleine beestjes. Struiken snoeien we terug zodat er weer ruim baan ontstaat voor wandelaars en fietsers. Dit gebeurt deze winter vooral op De Vooroever en het Egboetswater.



Zaagwerkzaamheden in het Egboetswater

Streekbos

Naast snoeien en zagen besteedt Groen- en Recreatiebeheer ook aandacht aan nieuwe beplanting: op het voormalige dagkampeerterrein in het Streekbos worden in april nieuwe bomen aangeplant. Er stonden diverse boomgroepen die alleen uit essen bestonden. Deze bomen waren alle aangetast door de bastwoekerziekte en essentaksterfte.

Door deze groepen in drie fasen te vervangen wordt de variatie voor mens en dier hersteld. Twee jaar terug is de eerste groep van walnoten geplant (*Juglans regia*). In 2020 is een groep vervangen door een groep linden (*Tilia europae*). Begin 2021 hebben we een groep *Alnus spaethii* geplant, een elzensoort.

Interessante mix

Bij de herplant wordt rekening gehouden met biodiversiteit. Zo is de walnoot heel interessant voor mens en dier, de linde is een prima bijenplant, de els is interessant voor tal van vogels en insecten. Door een mix van inheemse soorten lopen we in de toekomst niet het risico door ziekte alles in een keer kwijt te raken zoals helaas met de es is gebeurd.



Aanplant van linden in april in het Streekbos



De Hulk

In De Hulk vindt in september in de omgeving van Scharwoude populierenkap plaats. De populierenaanplant stamt uit het begin van de jaren '80 toen De Hulk werd aangelegd.

Een aantal bomen is door hun leeftijd gevoelig voor takbreuk. Andere populieren zijn instabiel geworden op de veenachtige ondergrond. Omdat dit gevaarlijke situaties kan opleveren voor de recreanten in het gebied worden deze bomen gekapt.

Voor de werkzaamheden konden beginnen is het gebied onderzocht door een ecooloog. Bomen met een hoge natuurwaarde worden niet gekapt maar gesnoeid om takbreuk te voorkomen en stabiliteit te bevorderen. Ook blijven zo huisvestingsmogelijkheden voor vleermuizen en spechten bewaard.

Om een kaalslag te voorkomen is in september al nieuwe aanplant aangebracht. In de winter worden de lege plekken gevuld met nieuwe beplanting. Zo blijft het een bos met zo hoog mogelijke natuur- en belevingswaarden.

Mooi weer + corona = werk aan de winkel!

In augustus is het heet! Dat merken de collega's van Groen- en Recreatiebeheer als ze in het weekend van 10 augustus twee ton vuil van de terreinen halen.

Maar ook in juni is het mooi weer en zoeken mensen verkoeling op de terreinen van het schap.

In totaal wordt er in 2020 globaal een kleine 40% meer vuil verwerkt dan 2019; in 2019 werd 40 ton opgehaald en in 2020 55 ton.



Vuilnisbak vol? Neem dan de rommel mee naar huis alsjeblieft



Schelpenpaden

Ook zijn we bezig met het voorbereiden van werkzaamheden aan schelpenpaden in het Streekbos, op Vooroever Koopmanspolder en het Nesbos.



Op de Koopmanspolder zijn de schelpenpaden al vernieuwd

Eikenprocessierups

In juni worden in het Streekbos de eerste nesten van de eikenprocessierups gesignaleerd. Omdat vooral de brandharen van de rups in de maanden mei tot en met juli voor overlast zorgen bij zowel mens als dier, zetten de collega's van Groen- en Recreatiebeheer de bomen af met waarschuwingslinten. Al snel daarna worden de beestjes waargenomen in onze andere terreinen.

In de zomer start het Recreatieschap samen met Natuurlijk Schoon BV een onderzoek naar een natuurvriendelijke manier om de eikenprocessierups te bestrijden. Een knoflookextract zou een oplossing kunnen zijn. In het Streekbos zijn in een klein deel van het terrein ongeveer 50 nesten ingespoten met het knoflookextract. Door de behandeling overlijden de eikenprocessierupsen en worden nesten ingekapseld.

Er wordt nu onderzocht of de nesten na behandeling stevig in de bomen blijven zitten en voldoende zijn ingekapseld of toch moeten worden afgevoerd.



Als de nesten alsnog uit elkaar vallen kan er namelijk nog steeds overlast ontstaan. De brandharen kunnen immers nog jaren last veroorzaken zoals jeuk, huiduitslag, irritatie aan de ogen of aan de luchtwegen.

We proberen de overlast van de eikenprocessierups te beperken maar we moeten accepteren dat deze zich definitief in onze gebieden heeft gevestigd en jaarlijks voor overlast kan zorgen.



RecreActief Westfriesland

Op 28 augustus openen we tijdens RecreActief Westfriesland met een select gezelschap het wandelnetwerk in Westfriesland. Op de dijk tussen Wijdenes en Schellinkhout krijgt gedeputeerde Ilse Zaal uit handen van voorzitter Nico Slagter een 'verbindend' wandelpakket.

Graag hadden we de opening met onze vaste gasten gevierd maar om hen in de gelegenheid te stellen de opening bij te wonen, wordt er een [aftermovie](#) gemaakt die te leuk is om te missen!



Wandelvlogster Mirre Oost maakte de aftermovie



Een deel van de wandeltocht liep door landelijk gebied

Financiering

De provincie Noord-Holland heeft in 2018 50% bijgedragen aan de kosten voor de uitbreiding. In totaal is 500 km gerealiseerd. Het Recreatieschap heeft zelf bijna de helft van het benodigde bedrag gefinancierd en € 30.000 komt uit de Beheerstichting Fietsroutenetwerk Noord-Kennemerland en Westfriesland. De uiteindelijke projectkosten bedragen ruim € 550.000.



Van links naar rechts: Jeroen Kor (Holland boven Amsterdam), Nico Slagter (Recreatieschap Westfriesland), Ilse Zaal (Provincie Noord-Holland), Ad Jongenelen (gemeente Langedijk), Henny Scholten (Recreatie Noord-Holland), Karel Schoenaker (Recreatieschap Westfriesland), Michiel Pijl (gemeente Drechterland), Simon Broersma (gemeente Hoorn) en Saskia Klitsie (Provincie Noord-Holland). Op de foto ontbreekt Ankie van Dijk (Wandelnet).



SAMENWERKING MET DE PROVINCIE

Provinciale Visie Recreatie en Toerisme

Na afloop van RecreActief Westfriesland vergaderde een delegatie van het algemeen bestuur met gedeputeerde Ilse Zaal. De gedeputeerde belichtte onder meer de Visie Recreatie & Toerisme waar de provincie aan werkt.



Het Recreatieschap bracht onder andere de druk op de recreatieterreinen van de afgelopen zomer voor het voetlicht. In deze coronatijd zijn de terreinen meer dan druk bezocht, ook door mensen van buiten de regio.

De provincie zet in de Visie Recreatie & Toerisme in op spreiding en balans om drukte te spreiden. Westfriesland kan een taak vervullen om deze overloop te kunnen opvangen, maar dan moet er wel geïnvesteerd worden in kwaliteit en kwantiteit.

Subsidie provincie Noord-Holland

Voor de uitvoering van de projecten uit het Natuur- en Recreatieplan heeft het bestuur geld beschikbaar gesteld. Maar daarnaast zijn er ook bijdragen van gemeenten en wordt een groot aantal projecten gesubsidieerd door de provincie Noord-Holland. Zo is er subsidie gegeven voor verschillende projecten in de vaarroute Rustenburg-Verlaat, de realisatie van het wandelnetwerk en het oplossen van knelpunten in het vaarrouthenetwerk.



Aandacht voor te grote druk op de natuur en recreatie

De coronamaatregelen zorgen voor grote drukte in de natuur- en recreatiegebieden in Noord-Holland. Daarmee wordt pijnlijk duidelijk dat deze onvoldoende zijn toegerust op toenemende aantallen bezoekers. Ook is er onvoldoende capaciteit om toezicht te houden. Acht terreinbeherende organisaties waaronder het Recreatieschap Westfriesland vragen in november de provincie Noord-Holland meer aandacht voor uitbreiding, vernieuwing, beheer en onderhoud van de natuur- en recreatiegebieden en het toezicht in deze gebieden.

Om de problematiek in beeld te brengen is door de terreinbeheerders een onderzoek naar de drukte uitgevoerd. Op een [interactieve kaart](#) is per deelgebied te zien hoe groot de drukte was en hoe daarmee is omgegaan. (Het openen van de interactieve kaart duurt zo'n 7-8 seconden. Klik na opening van de kaart aan de rechterkant het vinkje aan bij Recreatie- en Natuurgebieden om de gewenste informatie te zien.)



Veel bezoekers in Het Streekbos in 2020

Tijdelijke sluiting parkeerplaats Schellinkhout

In het voorjaar is het prachtig weer. Om problemen door te grote drukte te voorkomen, besluit de gemeente Drechterland in overleg met het Recreatieschap de buitendijkse parkeerplaats van het terrein Uiterdijk in Schellinkhout tijdelijk te sluiten. Schellinkhout is een bekende kitesurfspot en de combinatie van een verwachte grote drukte en coronamaatregelen nopen tot deze maatregelen. Half mei gaat de parkeerplaats weer open.

Tijdelijke sluiting Egboetswater

Gewaarschuwd door illegale feesten die te vaak landelijk plaatsvinden besluit Veiligheidsregio Noord-Holland Noord op 7 november een gebiedsverbod af te kondigen voor het Egboetswater om een groot feest te voorkomen.



Nieuwbouw Groen- en Recreatiebeheer

In 2020 start de bouw voor de nieuwe locatie voor de afdeling Groen- en Recreatiebeheer. De huur van de huidige locatie werd niet verlengd waardoor deze nieuwbouw nodig is. Maar het werd ook wel tijd. De oude locatie was aan renovatie toe, was gedateerd en eigenlijk te klein.

De nieuwe locatie wordt gebouwd volgens de normen van vandaag de dag: 'gasloos', voorzien van een warmtepomp en zonnepanelen. Hierdoor biedt de nieuwe locatie een veilige en comfortabele werksituatie. Door de bouw zijn de collega's van Groen- en Recreatiebeheer klaar voor de toekomst!



Vooruitblik

Naast het terugkijken willen we ook graag even een blik op de toekomst werpen. Wat staat ons in 2021 te wachten? We zijn het jaar begonnen met een prachtige winterperiode waarin onze terreinen een decor bieden voor recreatie en (winter)sport en prachtige plaatjes opleveren.

Wij hopen natuurlijk een 'normale' zomer tegemoet te gaan waarin de terreinen en voorzieningen optimaal en zonder al te veel beperkingen kunnen worden gebruikt.



Ecoproject in het Streekbos

Foto: Eva Schuitemaker



Fotogeniek Egboetswater

Projecten

Naast onze 'normale' beheerwerkzaamheden staan er in 2021 ook verschillende projecten op de planning. Zo zullen op een aantal terreinen ondergrondse vuilbakken geplaatst worden.

Op de Uiterdijk zal een (kite)surfstrand worden gerealiseerd en verschillende werkzaamheden in de verschillende routenetwerken worden uitgevoerd of afgerond. Ook wordt er verder gewerkt aan projecten met een langere looptijd. Dat zijn bijvoorbeeld de kwaliteitsverbetering van De Hulk, verschillende projecten gekoppeld aan de dijkverzwaring tussen Hoorn en Amsterdam en de Vooroever Koopmanspolder welke als onderdeel van de Wieringerhoek en de Kustvisie voor het IJsselmeer wordt meegenomen.



Financiën

Voor de financiële verantwoording over 2020 verwijzen wij u graag naar onze website. De [begroting voor 2021](#) kunt u daar inzien. De jaarrekening zal in juli geplaatst worden. Dit zullen wij u ook via de Nieuwsbrief melden.



Welverdiende lunch! In een jaar met veel hectische dagen was er gelukkig ook tijd om even op adem te komen

Het Recreatieschap hoort graag uw mening

Het Recreatieschap werkt met veel partijen samen aan een gevarieerd aanbod van natuurlijke recreatievoorzieningen. In ons algemeen bestuur zijn de Westfriesse gemeenten als eigenaren van het Recreatieschap door een collegelid vertegenwoordigd. Maar we werken ook samen met gemeenteraden, formeel via de zienswijzeprocedures en via de regionale raadsledenbijeenkomst, maar bijvoorbeeld ook informeel door nieuwsbrieven en RecreActief Westfriesland. Samenwerkingen en contacten die wij erg belangrijk vinden.

Het aantal partners is groot. Wij doen ons best deze allemaal zo goed mogelijk te betrekken en te informeren. Dat geldt natuurlijk ook voor onze recreanten. Via onze website, nieuwsbrief en social media kunt u ons en onze werkzaamheden en activiteiten volgen. Ook voor vragen, ideeën, suggesties of een mening over onze voorzieningen kunt u ons bereiken. We horen ze graag! U kunt uw reactie via de link direct aan ons doorgeven: [Ik wil graag reageren](#).

Colofon

Bezoekadres: De Middend 2, 1611 KW Bovenkarspel
Postadres: Postbus 20, 1610 AA Bovenkarspel
Telefoon: (0228) 565750
Mail: info@recreatieschapwestfriesland.nl
Website: www.recreatieschapwestfriesland.nl

Wilt u van onze projecten en werkzaamheden op de hoogte blijven? Meld u zich dan aan voor onze Nieuwsbrief op recreatieschapwestfriesland.nl.



Kent u ons al op [Facebook](#) en [Twitter](#)?

